

محیط‌های کاری آینده و مهارت‌های ضروری

• دکتر سامان راجی

مدیر نظارت بر هلدینگ دارویی شستا (تی‌پی‌کو)

مقدمه:

با توجه به انتظارات کارفرمایان برای تکامل مهارت‌ها در پنج سال آینده، اهمیت مهارت‌های مبتنی بر فناوری با سرعتی بیشتر نسبت به هر نوع مهارتی دیگر افزایش می‌یابد. در این میان، هوش مصنوعی و کلان‌داده به‌عنوان مهارت‌هایی که سریع‌ترین رشد را دارند، در صدر فهرست قرار می‌گیرند و پس از آن‌ها شبکه‌ها و امنیت سایبری و سواد فناوری قرار دارند. به موازات تکامل مهارت‌های مبتنی بر فناوری، اهمیت مهارت‌هایی همچون تفکر خلاق و دو نگرش اجتماعی-عاطفی - تاب‌آوری، انعطاف‌پذیری، و چابکی، همراه با کنجکاوی و یادگیری مادام‌العمر- نیز در حال افزایش است. همچنین در میان ۱۰ مهارت برتر در حال افزایش، رهبری و نفوذ اجتماعی، مدیریت استعداد، تفکر تحلیلی و نیکداری زیست محیطی قرار دارند. این مهارت‌ها نیاز به نیروی کاری را برجسته می‌کند که می‌توانند تیم‌ها را رهبری کنند، استعدادها را به‌طور مؤثر مدیریت کنند و با پایداری و انتقال سبز در دنیایی به‌طور فزاینده‌ای پیچیده و به هم پیوسته، سازگار شوند. در انتهای دیگر طیف، توانایی‌های پردازش حسی وجود دارد؛ خواندن، نوشتن و ریاضیات؛ قابلیت اطمینان و توجه به جزئیات؛ کنترل کیفیت؛ و شهروندی جهانی به‌عنوان یکی از پایدارترین مهارت‌ها. با این حال، کاهش جزئی اهمیت در خواندن، نوشتن و ریاضیات پیش‌بینی می‌شود. این درحالی‌است که مهارت دستی، استقامت و دقت (توانمندی‌های فیزیکی) با پیش‌بینی کاهش قابل توجه اهمیت، برجسته می‌شود.

مهارت‌های اصلی در سال ۲۰۳۰:

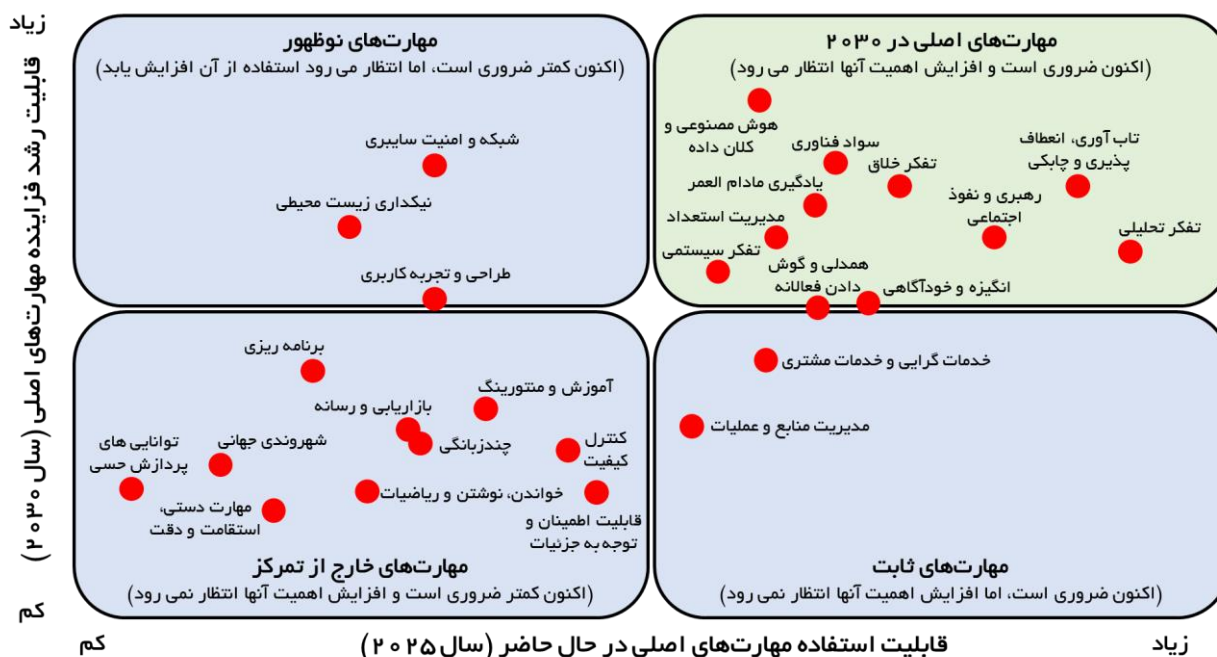
با نگاهی به آینده تا سال ۲۰۳۰، مقایسه مهارت‌های اصلی و نوظهور تا سال ۲۰۳۰ بر اساس اهمیت نسبی آن‌ها در محیط امروز و تحولات آینده، بینش‌هایی عمیق را در مورد حوزه‌های دارای اولویت کلیدی برای توسعه نیروی کار در سازمان‌ها حاصل می‌آورد. ربع بالا سمت راست، مهارت‌هایی را برجسته می‌کند که در حال حاضر برای سازمان‌ها اصلی هستند و انتظار می‌رود به سرعت در حال رشد باشند. مهارت‌هایی مانند هوش مصنوعی و کلان‌داده‌ها؛ تفکر تحلیلی؛ تفکر خلاق؛ تاب‌آوری، انعطاف‌پذیری و چابکی؛ و سواد فناوری که نه تنها در حال حاضر حیاتی تلقی می‌شوند، بلکه پیش‌بینی می‌شود در سال‌های آتی اهمیتی بیشتر نیز پیدا کنند.

علاوه بر این، رهبری و نفوذ اجتماعی، کنجکاوی و یادگیری مادام‌العمر، تفکر سیستمی، مدیریت استعداد و انگیزه و خودآگاهی اهمیت خود را تقویت می‌کنند و بر ارتباط مستمر مهارت‌های انسان‌محور در میان پیشرفت‌های سریع فناوری تأکید می‌کنند.

در همین حال، شبکه‌ها و امنیت سایبری و نیکداری محیط زیست - در ربع بالای سمت چپ- در میان ۱۰ مهارت برتر قرار دارند که انتظار می‌رود تا سال ۲۰۳۰ به‌طوری قابل توجه افزایش یابد، اما در حال حاضر برای اکثر سازمان‌ها مهارت‌های اصلی محسوب نمی‌شوند. این مهارت‌های نوظهور حوزه‌هایی را نشان می‌دهند که ممکن است کسب‌وکارها نیاز به پیش‌بینی تقاضای رو به افزایش و توسعه قابلیت‌های مربوطه (قبل از تبدیل آن‌ها به مهارت‌های حیاتی)، پیدا کنند.

از سویی دیگر، مهارت‌هایی که امروزه هسته اصلی هستند، اما انتظار می‌رود طی پنج سال آینده بدون افزایش قابل توجه در استفاده، پایدار بمانند، در ربع پایین سمت راست نمایش داده می‌شوند شامل همدلی و گوش دادن فعالانه، خدمات گرایي و خدمات مشتری و مدیریت منابع و عملیات.

در نهایت، ربع پایین سمت چپ مهارت‌هایی را برجسته می‌کند که در حال حاضر نه حیاتی هستند و نه انتظار می‌رود در پنج سال آینده به میزانی قابل توجه استفاده شوند. در حالی که بیشتر این مهارت‌ها همچنان مهم هستند، ممکن است حوزه‌هایی را نشان دهند که در آن سرمایه‌گذاری کمتری مورد نیاز است و به کارفرمایان این امکان را می‌دهد که منابع را به سمت مجموعه‌های مهارتی که سریع‌تر در حال تکامل هستند، اولویت‌بندی و جهت‌گیری کنند.

محرك‌های تکامل مهارت‌ها:

این بخش به بررسی این موضوع می‌پردازد که چگونه هر یک از پنج گرایش کلان شناسایی شده که منجر به دگرگونی بازار کار می‌شوند - تغییرات تکنولوژیک، پراکندگی ژئواکونومیک، انتقال سبز، تغییرات جمعیتی و عدم قطعیت اقتصادی - بر تکامل مهارت‌های اصلی مورد نیاز کارکنان در محیط کار تا سال ۲۰۳۰ تأثیر می‌گذارند.

• تغییرات تکنولوژیک:

انتظار می‌رود پیشرفت‌های تکنولوژیک بیش از هر روندی دیگر طی پنج سال آینده، مهارت‌ها را تغییر دهند. اهمیت روزافزون هوش مصنوعی و کلان‌داده‌ها، شبکه‌ها و امنیت سایبری و سواد فناوری به دلیل گسترش دسترسی دیجیتال و ادغام هوش مصنوعی و فناوری‌های پردازش اطلاعات است. این گرایش‌ها نه تنها مسئول رشد این سه مهارت هستند که سریع‌ترین رشد را دارند، بلکه باعث افزایش اهمیت تفکر تحلیلی و تفکر سیستمی نیز می‌شوند. این تغییرات، پیچیدگی روزافزون تصمیم‌گیری و نیاز به حل مسئله حیاتی در دنیای داده‌محور را برجسته می‌کند.

همچنین انتظار می‌رود حوزه‌های طراحی و تجربه کاربری در کنار مهارت‌های بازاریابی و رسانه نیز شاهد رشد ناشی از پیشرفت‌های فناوری باشند. این مهارت‌ها، ارتباط نزدیکی با تحول دیجیتال دارند که نشان‌دهنده اهمیت فزاینده ارائه تجربیات دیجیتالی یکپارچه و درک تأثیر رفتار مصرف‌کننده است.

• گسستگی ژئواکونومیک و عدم قطعیت اقتصادی:

بررسی آینده مشاغل، اثر روندهای ژئواکونومیک را بر تکامل مهارت‌های اصلی نشان می‌دهد. افزایش گسستگی ژئواکونومیک، همراه با پذیرش سریع فناوری‌های جدید و گسترش دسترسی دیجیتال، نگرانی‌های امنیت سایبری را به‌طور قابل توجه افزایش داده است. این روندهای ژئواکونومیک منجر به افزایش تقاضا برای مهارت‌های شبکه و امنیت سایبری شده است؛ زیرا سازمان‌ها به دنبال محافظت از زیرساخت‌های دیجیتال در برابر تهدیدات نوظهور هستند. گسستگی ژئواکونومیک همچنین نیاز به مهارت‌های انسان‌محور مانند تاب‌آوری، انعطاف‌پذیری و چابکی، رهبری و نفوذ اجتماعی و شهروندی جهانی را به وجود می‌آورد. در دنیایی که بحران‌ها بیشتر می‌شوند، کارفرمایان به رهبران و تیم‌هایی نیاز دارند که بتوانند خود را با عدم قطعیت وفق دهند و پویایی‌های پیچیده اجتماعی را مدیریت کنند. رشد اقتصادی کندتر و افزایش محدودیت‌ها برای تجارت جهانی به افزایش اهمیت تفکر خلاق و تاب‌آوری، انعطاف‌پذیری و چابکی کمک می‌کند. این مهارت‌ها برای عبور از چشم‌اندازهای اقتصادی نامطمئن بسیار مهم هستند؛ زیرا کسب‌وکارها به دنبال نوآوری و رقابت با وجود محدودیت‌های بازار هستند.

• انتقال سبز:

تمرکز فزاینده بر نیکداری محیط‌زیست به‌عنوان یک مهارت حیاتی نشان‌دهنده همسویی در حال تکامل بین استراتژی‌های کسب‌وکار و اهداف پایداری است. این افزایش، ناشی از تلاش‌های سازگاری با آب و هوا، طرح‌های کاهش کربن و فناوری‌های تولید، ذخیره و توزیع انرژی به تغییرات عمیقی اشاره دارد که در آن مهارت‌های زیست‌محیطی به‌طور فزاینده در بخش‌های مختلف یکپارچه می‌شوند.

• تغییرات جمعیتی:

انتظار می‌رود که تغییرات جمعیتی، به‌ویژه پیری و کاهش نیروی کار در اقتصادهای توسعه‌یافته، به‌عنوان یک محرک مهم برای تقاضای مهارت ظاهر شود. افزایش سن و کاهش جمعیت در سن کار، سازمان‌ها را تحت فشار قرار می‌دهد تا مدیریت استعداد، آموزش و مربیگری و انگیزه و خودآگاهی را در اولویت قرار دهند. در کنار این اولویت‌ها، تمرکزی فزاینده بر همدلی و گوش دادن فعالانه، مدیریت منابع و خدمات مشتری وجود دارد که نیاز روزافزون به مهارت‌های بین فردی و عملیاتی را برجسته می‌کند که می‌تواند نیازهای خاص نیروی کار سالخورده را برطرف کند و محیط‌های کاری فراگیرتر را تقویت کند. افزایش تقاضا برای مدیریت استعداد و انگیزه و مهارت‌های خودآگاهی نیز به دلیل رشد جمعیت در سن کار است. این روندها نقشی دوگانه را در تغییرات جمعیتی و شکل‌دهی در دسترس بودن شغل و انواع مهارت‌های مورد نیاز بازی می‌کند، و بر ارتباط جمعیتی نیروی کار با توسعه مهارت‌ها و استراتژی‌های استعداد تأکید دارد.